

Володимир ДЬЯЧЕНКО,*orcid.org/0000-0002-1053-7755*

кандидат мистецтвознавства,

доцент кафедри музичного продакшну та звукорежисури

Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв

(Київ, Україна) *vdiachenko@dakkkim.edu.ua*

ДО ПРОБЛЕМИ МУЗИЧНОЇ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ: ФІЛОСОФСЬКО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ ТА АНАЛІТИЧНИЙ КОНТЕКСТИ

У статті розглянуто музичну інтерпретацію у межах міждисциплінарного поля сучасного музикознавства. Об'єктом дослідження виступає музикознавчий аналіз та інтерпретація як форма інтелектуальної, естетичної взаємодії з музичним текстом. Предметом є вивчення когнітивних, герменевтичних, естетичних і психологічних процесів, пов'язаних із музичним аналізом, інтерпретацією та виконавством, а також їх ролі в творчій діяльності музикознавця, музиканта, дослідника й звукорежисера.

В дослідженні інтерпретація осмислюється як результат складних когнітивних операцій, що охоплюють структурне слухання, слухову пам'ять, афективну реакцію, інтонаційне мислення та аналіз акустичних параметрів. Показано, що естетичні категорії реалізуються через засоби музичної виразності, а суб'єктивні властивості музичного звуку, розглядаються як результат нейрокогнітивної обробки звукового сигналу в рецептивному досвіді слухача.

Методологічну основу дослідження становлять культурологічна герменевтика, естетика музичного мислення, психологія музичного сприйняття та аналіз виконавських практик. Теоретичну базу склали джерела з філософії культури, музикознавства, нейропсихології.

Наукова новизна полягає у висвітленні інтерпретації як когнітивно-технологічного процесу, в межах якого музикознавчий аналіз інтегрується з виконавською та звукорежисерською діяльністю, а також у концептуалізації інтерпретаційного мислення як результату міждисциплінарної взаємодії фізичних, психічних та естетичних складових.

У висновках стверджується, що в умовах технічної, інформаційної та цифрової революції музична інтерпретація виходить за межі традиційного виконавства, трансформуючись у комплексну інтелектуально-естетичну практику. Вона включає аналітичне мислення, слуховий досвід (критичне слухання та творчо-технологічний аналіз), технологічну обробку та естетичну оцінку й може бути осмислена як універсальна форма музичного пізнання.

Ключові слова: музична інтерпретація, музичний аналіз, музична герменевтика, естетичні параметри звуку, засоби музичної виразності, критичне прослуховування, творчо-технологічний аналіз, звукорежисура, міждисциплінарність.

Volodymyr DIACHENKO,*orcid.org/0000-0002-1053-7755*

PhD in Arts,

Associate Professor at the Department of Music Production and Sound Directing

National Academy of Managerial Staff of Culture and Arts Herald

(Kyiv, Ukraine) *vdiachenko@dakkkim.edu.ua*

ON THE PROBLEM OF MUSICAL INTERPRETATION: PHILOSOPHICAL-PSYCHOLOGICAL AND ANALYTICAL CONTEXTS

The article is devoted to musical interpretation within the interdisciplinary field of contemporary musicology. The object of the research is musicological analysis and interpretation as a form of intellectual, aesthetic, and technological interaction with the musical text. The subject of the study is the investigation of cognitive, hermeneutic, aesthetic, and psychological processes related to musical analysis, interpretation, and performance, as well as their role in the creative practices of musicologists, performers, researchers, and sound engineers.

Musical interpretation is considered as the result of complex cognitive operations, including structural listening, auditory memory, affective response, intonational thinking, and the analysis of acoustic parameters. The study demonstrates that aesthetic categories are actualized through the means of musical expression, while the subjective qualities of musical sound are understood as outcomes of the neurocognitive processing of auditory signals within the listener's perceptual experience.

Research Methodology. The methodological framework is based on cultural hermeneutics, the aesthetics of musical thinking, the psychology of musical perception, and the analysis of performance practices. The theoretical foundation comprises scholarly sources from the philosophy of culture, musicology, and neuropsychology.

Scientific Novelty. *The scientific novelty lies in the conceptualization of musical interpretation as a cognitive-technological process, wherein musicological analysis is integrated with performance and sound engineering practices. Furthermore, interpretative thinking is presented as a result of interdisciplinary interaction among physical, mental, and aesthetic dimensions.*

Conclusions. *The study concludes that, in the context of technical, informational, and digital transformations, musical interpretation transcends the traditional performance model, emerging as a complex intellectual and aesthetic practice. It encompasses analytical reasoning, auditory expertise (including critical listening and creative-technological analysis), technological mediation, and aesthetic evaluation, and can thus be regarded as a universal mode of musical cognition.*

Key words: *musical interpretation, musical analysis, musical hermeneutics, aesthetic parameters of sound, means of musical expression, critical listening, creative and technological analysis, sound engineering, interdisciplinarity.*

Постановка проблеми. Все частіше в наукових дослідженнях популярною стає міждисциплінарність, наприклад в роботах європейських, американських, китайських та дослідників з інших країн. В своїх працях вони часто вивчають питання нейропсихології, естетичних та творчих явищ суміжних із звуковими та комп'ютерними технологіями, цифровим звукозаписом. В таких умовах музикознавчий аналіз та музична інтерпретація трансформуються, набуваючи нових практик слухання, сприйняття та написання музики. Традиційне виконавське інтерпретування доповнюється новими формами та творчими одиницями, починаючи від виконавців сучасної музики, продюсерів, звукорежисерів і звукових дизайнерів та інших суб'єктів художньої комунікації, а також науковців в сфері музикознавства та комп'ютерної музикології.

Значно розширюють можливості наукових досліджень в цій сфері доповнення методів традиційного музичного аналізу такими підходами, як: історіографія, естетичні ознаки, когнітивне сприйняття, суб'єктивне перетворення та осмислення.

Наукова новизна полягає в актуалізації міждисциплінарного підходу до осмислення музичної інтерпретації як складного когнітивно-аналітичного процесу, що інтегрує філософські, психологічні, естетичні та технологічні компоненти. У статті запропоновано теоретичне обґрунтування інтерпретації як форми інтелектуальної діяльності, що виходить за межі традиційного виконавського підходу й охоплює сфери музичного аналізу, комп'ютерної музикології.

Аналіз досліджень. У межах статті розглядаються міждисциплінарні дослідження в дискурсі музикознавчого аналізу та музичної інтерпретації контексті естетики, психології, сучасних комп'ютерних технологій та звукотехнічних засобів. Культурологічні та герменевтичні засади інтерпретації, зокрема розуміння її еволюції, ґрунтовно досліджені у працях О. Колесник (Колесник, 2014) та Н. Кука (N. Cook). Естетичний вимір інтерпретації, що охоплює філософські основи

сприйняття музики, її елементів та структури, піддається аналізу у фундаментальних роботах Т. Адорно (Adorno, 1997), Р. Скратона (Scruton, 1999) та П. Ківі (Kivy, 2002).

Праці, в яких досліджуються психічні когнітивні процеси, які лежать в основі формування слухового і звукового образу та музичного сприйняття людини, музикознавчого аналізу та інтерпретації. Серед авторів: Е. Ланге (Lange et al., 2022), С. Чоудхурі та Г. Відмер (Chowdhury, Widmer, 2021), В. Томпсон, К. Олсен (Thompson, Olsen, 2021), Д. Ходжес (Hodges, 2019), Дж. Фрідманн (Friedmann, 2022), Д. Левітін (Levitin, 2019), Н. Ганд (Gande, 2022) та Дж. Зільке (Zielke et al., 2023). П. Юсліні (Juslin, 2025) та модель BRECVEMA.

Попри значний обсяг наявних наукових праць, міждисциплінарне осмислення музикознавчого аналізу та інтерпретації є фрагментарним.

Мета статті – проаналізувати музичну інтерпретацію як комплексну форму інтелектуальної діяльності в межах сучасного музикознавства, що інтегрує слухове сприйняття, аналітичне мислення, естетичне судження та технологічні засоби; а також сформулювати гіпотезу щодо осмислення інтерпретації як багаторівневого результату когнітивної взаємодії – включно з інтонаційною ідентифікацією, слуховою пам'яттю, емоційним прогнозуванням і структурним слуханням.

Виклад основного матеріалу. Музична інтерпретація та музикознавчий аналіз в епоху інформаційної революції постають у новому світлі, виходячи за межі суто музичного простору та охоплюючи міждисциплінарні дослідження, які розвиваються у площині естетики, культурології, психології сприйняття та художньої комунікації.

В ретроспективі герменевтичне представлення інтерпретації значно розширюється завдяки працям Фрідріха Шлейєрмахера (1768–1834), який вважається засновником філософської герменевтики; Вільгельма Дільтея (1833–1911), що розвивав герменевтичну методологію гуманітарного знання; Мартіна Гайдегера (1889–1976), який переніс герменевтику в онтологічну площину та

Ганса-Георга Гадамера (1900–2002), котрий сформулював концепцію герменевтики як універсальної методології розуміння. Герменевтика наразі розглядається як філософсько-теоретична система та методологія розуміння і тлумачення мистецтва, що вийшла за межі простої процедури пояснення тексту.

Термін «музична герменевтика», вперше запропонований Г. Кречмаром у 1902 році, став основою для сучасних музикознавчих інтерпретаційних підходів. У середині та другій половині ХХ століття ці традиції були розвинуті представниками «нової музичної герменевтики», зокрема К. Дальгаузом. Теоретична база для розуміння інтерпретації як феномену духовної комунікації та конструювання смислу в художній культурі формується філософською онтологічною герменевтикою М. Гайдегера, що досліджує взаємозв'язок тексту, інтерпретатора та історичного часу. В українському культурологічному контексті О. Колесник (2014) аналізує інтерпретацію як елемент процесу психологічного суб'єктивного пізнання, де тлумачення забезпечує об'єктивність для формулювання припущень та гіпотез (О. Колесник, 2014).

Виконавська інтерпретація є фундаментальною частиною музичного мистецтва, яка є ширшою за відтворення нотного тексту, імплементуючи когнітивні процеси творчого переосмислення та втілення інтерпретованої версії музичного твору в акустичній формі. У вузькому значенні, це художнє тлумачення музичного твору виконавцем (співачом, інструменталістом, диригентом, ансамблем), спрямоване на розкриття його змісту майстерністю та засобами музичної виразності, яке передбачає створення самостійної художньої версії твору без спотворення його структури та задуму композитора. Результат такої інтерпретації, що формується на основі «твору-принципу» та втілюється у звучанні як «твір-даність», називають виконавською або інтерпретаційною версією (Москаленко, 2013).

Упродовж ХІХ–ХХІ століть поняття інтерпретації набуло широкого значення, виокремлюючись як самостійна категорія. Залежно від характеру та сфери застосування, інтерпретацію можна поділити на гуманітарну (літературну, історичну, філософську, релігійну, психологічну), художню (виконавську, музичну, візуальну) та наукову. Воно осмислюється крізь призму базових естетичних елементів музичної мови – тембру, ритму, мелодії, гармонії, ладо-тональної системи, фактури й динаміки, які функціонують як первинні носії смислу та інструменти художньої виразності.

У сучасному гуманітарному дискурсі поширене семіотичне трактування мистецтва, згідно з яким художні форми, зокрема звукові, постають як знаки або символи. Цей підхід перегукується з естетикою Т. Адорно, у якій твір мистецтва постає як «ієрогліф, ключі до якого втрачено» (Adorno, 1997: 106). Мистецтво, за Адорно, виявляє істину не прямо, а опосередковано – через конфігурацію форми, що втілює історично зумовлену напруженість змісту та структури. Музика, як часове мистецтво, розкриває свій зміст у внутрішній суперечності між матеріалом, технікою та соціальною дійсністю, внаслідок чого здатна артикулювати критику існуючого порядку (Adorno, 1997: 1–2; 132). Інтерпретація у цьому контексті розглядається не як пасивне сприйняття чи передача авторського задуму, а як процес реконструкції смислових пластів твору, що вимагає активного аналітичного зусилля з боку слухача. Таке «структурне слухання», за Адорно, є способом виявлення змістовної істини твору крізь аналіз його форми, що особливо характерно для творів Бетховена та Вагнера, в яких музичний матеріал втілює соціальні антагонізми (Adorno, 1997: 258–265).

Особливе значення для розуміння музичної інтерпретації набуває підхід до фонографічного запису як музичного звукового письма. В цьому контексті виступає грамофонний запис, який перетворює музику на «письмо», зберігає її життя та уможливлює критичне осмислення через багаторазове прослуховування й монтаж. В цій формі Т. Адорно еволюціонує від скептицизму до визнання продуктивного використання технологій, зокрема в радіо та LP, для дидактичних і естетичних цілей, які сприяють глибшому розумінню музики та її соціальної ролі (Adorno, 1997).

Параметри музичного звуку (висоту, тривалість, тембр тощо), де фізичний звук і музичний тон трактуються як інтенціональний об'єкт сприйняття викладаються в естетичних дослідженнях Р. Скратона. Він систематизує основні елементи музичної організації: ритм (пов'язаний із регулярністю), мелодію (як цілісну послідовність тонів із розрізненням структурно важливих і другорядних звуків) та гармонію (з тріадою як базовою одиницею тональної мови). Тональність представлена у вигляді фундаментального порядку та «поля сили» з діатонічними коренями, включно з розширеними формами (політональність, «блукаюча» тональність, пантональність). Музика, за Скратоном, є інтенціональним конструктом, сформованим сприйняттям та естетичною оцінкою реципієнта (Scruton, 1999).

Музичному мистецтву в естетичних теоріях виділяється вагома роль в соціальній та культур-

ній сферах. Його розглядають як фундаментальну потребу індивіда, котра реалізує комунікативні, емоційні, соціально-інтеграційні, культурні та естетичні функції (Friedmann, 2022).

Емоційна складова, структурні особливості та поняття краси музики є ключовими для її естетичного сприйняття та розуміння мистецтва. У праці П. Ківі «Вступ до філософії музики» емоції трактуються як властивості абсолютної музики, зумовлені структурною схожістю її звукового контуру з проявами емоцій у реальності. Формалізм абсолютної музики, за Ківі, виявляється у чутних структурних особливостях (повторення, контраст, напруга, розв'язка) та її компонентах (висота, тривалість, тембр). Щодо онтології, музичний твір розглядається як абстрактний об'єкт, тоді як його виконання є звуковою подією, що відповідає інструкціям партитури (Kivü, 2002).

Взаємозв'язок між фізичними акустичними подіями та естетичними теоріями набуває особливого значення у музикознавстві. Наприклад: краса поєднується із засобами виразності музичного звуку, до яких належать: ритм, висота тону, тривалість, тембр, гучність, інтонація; сприйняття інтервалу, гама та ладу є вираженням тональних, тембральних і акустичних властивостей музичних інструментів, а також культурних надбань. В цьому контексті тембр – це якісна характеристика звуку, що дозволяє розрізняти різні інструменти за однакової висоти тону, гучності та тривалості. Він характеризується прикметниками «пронизливий», «м'який», «яскравий» або «носовий» і формується одночасним звучанням обертонів (гармонік), а також впливом симпатичного резонансу.

Музика потребує всебічного осмислення на засадах міждисциплінарної методології, що поєднує фізику (акустику) для аналізу звукових параметрів та психоакустику для дослідження суб'єктивної рецепції. Існує кореляція музики з десятьма фундаментальними аспектами людської природи, включаючи біологічні детермінанти, адаптивні механізми, культурну енкulturацію, невербальну комунікацію, емоційне вираження, рекреаційну діяльність, релігійні обряди, технологічний розвиток, естетичну чутливість та епістемологічну функцію (Hodges, 2019).

Музична психологія є інтегрованою науковою галуззю, що синтезує знання з біології, фізики, антропології, соціології та філософії для комплексного дослідження феномену музики. Вона індукує когнітивні, фізичні та емоційні реакції, будучи невід'ємною частиною людської сутності. Взаємодія музичної психології з акустикою забез-

печує розуміння механізмів сприйняття звуку, а з філософією – методологічний інструментарій для інтерпретації даних щодо естетики та онтології музики.

Цікавим прикладом постає еволюційна основа музикальності людини та її порівняння з вокалізацією тварин, а також взаємозв'язок музичної психології з філософією у контексті категорій краси та людської природи (Hodges, 2019).

Таким чином, виявляються системні взаємозв'язки між фізичними та естетичними параметрами музичного звуку, де музична психологія та когнітивні процеси виконують інтегративну функцію. Когнітивні процеси музичної інтерпретації на психічному рівні потребують комплексних розвідок. Дослідження демонструють, що обробка звукової інформації мозком формує складні слухові уявлення, пов'язані як з фізичними властивостями звуку (висота тону, тембр, ритм), так і з його емоційними, асоціативними та психологічними аспектами. Суб'єктивне переживання висоти тону корелює з частотою звукових хвиль, тембр визначається розподілом обертонів, а ритм – патернами звуків у часі, що часто проявляється феноменом ритмічного захоплення (Thompson, 2021).

На психічному рівні музична діяльність (активна та рецептивна) спричиняє значні структурні та функціональні зміни в мозку завдяки нейропластичності, включаючи модифікації сірої та білої речовини, а також зміцнення нейронної зв'язності. Кореляція суб'єктивних переживань з фізичними властивостями звукового сигналу є результатом складної нейрокогнітивної обробки. Музика та мовлення виявляють схожість у психічних процесах обробки звучань, використовуючи спільні ділянки мозку; навички, здобуті під час музичного навчання, можуть покращувати мовні здібності (Thompson, 2021).

В межах музичної психології особливої уваги заслуговує модель BRECVEMA, спеціально розроблена П. Юсліном (Juslin, 2025). Вона пояснює механізми виникнення емоційного стану під впливом музики на основі взаємодії восьми чинників: рефлексу стовбура мозку (Brain Stem Reflex), ритмічного залучення (Rhythmic Entrainment), оціночного обумовлення (Evaluative Conditioning), емоційної заразності (Contagion), візуальних образів (Visual Imagery), епізодичної пам'яті (Episodic Memory), музичних очікувань (Musical Expectancy) та естетичного судження (Aesthetic Judgment) (Thompson, 2021).

Музичні практики також відіграють значну роль у регуляції настрою та психічних станів,

сприяючи катарсису, саморефлексії та соціальній інтеграції. Глибокий зв'язок музики з ритуалами, синхронізацією рухів та загальним станом здоров'я підкреслює її важливість для когнітивних процесів та слухового сприйняття. Важливим аспектом впливу музики на психіку є музична пам'ять, що викликає автобіографічні спогади (MEAMs) та проявляється у феномені нав'язливих мелодій (earworms). Стійкість музичної пам'яті до пошкоджень мозку є значущою, так само як і її соціокультурні функції, включаючи формування національної ідентичності та соціальної згуртованості (Thompson, 2021).

Музика, здійснюючи глибокий вплив на мозок, здатна викликати різні емоційні стани, активуючи його області та нейронні підсистеми, викликаючи емоції та формуючи перцептивні відчуття. Внаслідок таких психічних процесів обробляються акустичні події, слуховий образ, який потім перетворюється на звуковий образ, здійснені людиною висновки, суб'єктивні уявлення про звук. Таким чином визначаються суб'єктивні параметри музичного звуку, такі як: темп, метр, ритм, висота, гармоніки або обертони, тембр, гучність. Принципи цієї обробки включають «висхідний» (bottom-up) та «низхідний» (top-down) підходи, з одночасним формуванням очікування та розпізнавання елементів, де тембр є ключовим для ідентифікації (Levitin, 2019).

В продовження теми емоційного стану, слід звернути увагу на поняття «стану потоку» (Flow State), який формується у музикантів-виконавців в процесі творчої інтерпретації та вивчається у дослідженні Н. Ганде (Gande, 2022). Автор аналізує вплив спонтанних та контрольованих режимів нейрообробки на сприйняття мелодії та формування творчих інтерпретацій у музикантів-виконавців. Зв'язок цих режимів із концепцією стану «потоку» характеризується зниженням активності префронтальної кори та домінуванням імпліцитних процесів. Цей стан забезпечує механізми, які дозволяють виконавцям зосереджуватися на «цілеспрямованих звуках» та ефективно маніпулювати тембром. Таким чином, виконавська інтерпретація формується завдяки одночасній роботі спонтанних та контрольованих когнітивних процесів, що сприяє індивідуалізації музики (Gande, 2022).

Отже концепція стану «потоку» визначається як повне поглинання діяльністю, що супроводжується глибокою залученістю та спотвореним сприйняттям часу, корелюючи з добробутом та внутрішньою мотивацією. Цей стан індукується відповідністю музичних очікувань (через динамічні

«хвилі» або повторювані мелодичні послідовності) та порушується їх несподіваними змінами (раптові мелодичні/гармонійні зміни, синкоповані ритми). Такий підхід дозволяє свідомо використовувати музичні елементи для досягнення та підтримки стану «потоку», оптимізуючи виконання (Zielke et al., 2023), (Csikszentmihalyi, 2009).

У контексті психічних процесів, слухового сприйняття, а також майбутнього практичного застосування в сфері звукорежисури, особливого значення набуває дослідження З. Голубовської та М. Шенвіснера. У ньому переосмислюється традиційна послідовна модель слухової обробки: автори демонструють вплив високорівневої музичної структури на низькорівневе сприйняття локалізації звуку, пропонуючи рекурентний механізм, де музичний контекст модулює сенсорне сприйняття. Зокрема, виявлено, що межі музичних фраз значно посилюють перцептивну помітність змін локалізації, активно змінюючи низькорівневе слухове сприйняття навіть за фізично ідентичних стимулів (Hołubowska, Schönwiesner, 2025).

Відтак, на перетині естетичних і психологічних категорій, а також у процесі об'єктивації суб'єктивних когнітивних механізмів, формується теоретичне підґрунтя для висунення гіпотези, покладеної в основу цього дослідження. Її сутність полягає в осмисленні сучасного музикознавчого аналізу та інтерпретації як багаторівневого результату когнітивної діяльності, що включає аналітичне мислення, слухову пам'ять, інтонаційну ідентифікацію, емоційне прогнозування та структурне слухання. Зазначена діяльність реалізується в межах професійної музикознавчої практики й безпосередньо впливає на якість інтерпретації естетичних і технічних параметрів музичного тексту.

Стани виконання, композиторського створення, аналітичного осмислення й інтерпретації є функціонально взаємозалежними й базуються на спільних нейрокогнітивних процесах, зокрема патерн-розпізнаванні, афективному кондиціонуванні, роботі слухової пам'яті та уяві. У цьому контексті вони можуть розглядатися як взаємопов'язані форми музичного мислення, що реалізуються в різних видах музичної діяльності.

Ми розглядаємо музичні естетичні категорії, засоби музичної виразності, суб'єктивні властивості звуку та його фізичні параметри як взаємопов'язані рівні інтерпретаційного мислення, що функціонують у міждисциплінарному просторі сучасного музикознавства.

Естетичні категорії (краса, виразність, смислова істина) пізнаються через засоби музичної вираз-

ності – ритм, гармонію, тембр, мелодію, динаміку, фактуру, інтонацію тощо. Ці засоби, у свою чергу, спираються на об'єктивні акустичні параметри звуку: частоту, спектральний склад, тривалість, амплітуду, фазу, резонанс, що можуть бути зафіксовані, змодельовані та проаналізовані засобами акустики або програмними інструментами.

Суб'єктивні властивості музичного звуку (емоційна насиченість, інтонаційна виразність, темброва образність, динамічна напруга) осмислюються як психічні конструкти, що виникають внаслідок нейрокогнітивної обробки об'єктивних фізичних сигналів. Такі поняття, як тембр або ритмічний малюнок, активують когнітивні й афективні моделі сприйняття, обумовлені культурною та індивідуальною слуховою пам'яттю, настановами слухача та типом музичної діяльності (виконання, аналіз, споглядання).

У такому співвідношенні естетика постає не як надбудова над акустикою, а як інтегративний рівень аналізу, що охоплює і реконструює зміст твору шляхом інтерпретації складних структурних взаємозв'язків між акустичними подіями, засобами музичної виразності та суб'єктивним емоційним, естетичним та семантичним досвідом. Це визначає інтерпретацію та музичний аналіз, як музикознавчу діяльність, що поєднує в собі такі міждисциплінарні види діяльності, як: критичне слухання, використання звукових технологій (обробка, запис, монтаж), програмних компонентів для об'єктивації параметрів звуку (спектр, частота, інтенсивність тощо), а також мисленнєвий процес та естетично-емоційно занурення в образи твору мистецтва.

Таким чином, у статті підкреслюється системний характер музичного смислу, який формується на перетині фізичного та психічного, об'єктивного та суб'єктивного, акустичного та естетичного, аналітичного та слухового.

Висновки. У статті обґрунтовано положення, згідно з яким в умовах технічної, інформаційної та цифрової революцій музичний аналіз та інтерпретація сучасних музичних творів набувають нових форм міждисциплінарності в межах музикознавства. Взаємопов'язані види творчої діяльності, які уособлюються в композиції, прочитанні нотного матеріалу, аналізу та уявлення, аранжування, інтерпретації знаків в акустичну форму під час виконання, звукозапису, мікшування, мастерингу тощо, супроводжуються специфічними психічними процесами, починаючи від слухового сприйняття акустичних форм музики людиною, та, завершуючи перетворенням слухового перцептивного образу в звуковий емоційно-семантичний.

Сучасна інтерпретація виходить за межі традиційного виконавського тлумачення нотного тексту, реалізуючись як багаторівнева діяльність за участі виконавця, слухача, дослідника, звукорежисера, аналітика, що функціонують у межах інтегрованої художньо-комунікативної взаємодії.

В дослідженні музичні естетичні категорії, засоби музичної виразності, суб'єктивні властивості звуку та його фізичні параметри розглядаються як взаємопов'язані рівні інтерпретаційного мислення, що функціонують у міждисциплінарному полі сучасного музикознавства. Естетичні категорії (краса, виразність, смислова істина) репрезентуються як смислові конструкції (засоби музичної виразності під час виконання), що проявляються через ритм, тембр, динаміку, інтонацію тощо, які, у свою чергу, ґрунтовані на фізичних характеристиках звуку – частоті, спектрі, тривалості, амплітуді, фазі, резонансі.

Суб'єктивні властивості музичного звуку (темброва образність, емоційна насиченість, інтонаційна напруга) розглядаються як когнітивні утворення, сформовані внаслідок нейропсихологічної обробки звукових сигналів. Вони активуються культурно зумовленими моделями сприйняття, слуховою пам'яттю, афективними реакціями та аналітичними установками інтерпретатора.

Таким чином, у статті підкреслюється, що естетика в музикознавчому контексті не є вторинною щодо акустики, а постає як інтегративна структура, що реконструює зміст твору шляхом інтерпретації його звукової форми та рецептивного досвіду. Такий підхід дозволяє визначити музичну інтерпретацію як діяльність, що поєднує структурне слухання, естетичне осмислення, технологічну обробку (запис, монтаж, спектральний аналіз) та інтелектуальну рефлексію.

Герменевтична парадигма – від Ф. Шлейєрмахера до Г. Гадамера – дозволяє осмислити ретроспективу інтерпретації як акт культурного та історичного розуміння. Естетичні концепції Т. Адорно, Р. Скратона, П. Ківі демонструють діалектичну природу музики як мистецтва, де зароджується термінологічна основа та суб'єктивні уявлення людини про природу мистецтва і краси. Психологічні теорії (зокрема модель BRECHEMA) акцентують на активній ролі слухача у формуванні смислу через суб'єктивне сприйняття, пам'ять, уяву та афект, занурення в художній образ твору.

У підсумку, музична інтерпретація в умовах інформаційної, цифрової та технічної революцій постає як багатовимірною системою, що інтегрує естетичні, когнітивні, технологічні та аналітичні стратегії, виконуючи смислотворчу і функціо-

нально-професійну роль у діяльності музиканта, дослідника музикознавця, продюсера та звукорежисера або інших суб'єктів художньої комунікації. Її подальше дослідження відкриває нові перспективи для музикознавства в міждисциплінарному гуманітарному дискурсі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Колесник О. С. Феномен інтерпретації в художній культурі : монографія. Київ : НАКККиМ, 2014. 264 с.
2. Москаленко В. Г. Лекції з музичної інтерпретації. Київ : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2013. 134 с.
3. Adorno T. W. *Aesthetic Theory*. London : A&C Black, 1997. 428 p.
4. Chowdhury S., Widmer G. On Perceived Emotion in Expressive Piano Performance. *arXiv preprint*, 2021. DOI: 10.48550/arXiv.2107.13231.
5. Cook N. *Music as Creative Practice*. Oxford, New York: Oxford University Press, 2018. 264 p.
6. Csikszentmihalyi M. *Flow: The Psychology of Optimal Experience*. New York : Harper Perennial Modern Classics, 2009. 336 p.
7. Friedmann J. L. *Music in Human Experience: Perspectives on a Musical Species*. Newcastle upon Tyne : Cambridge Scholars Publishing, 2022. 358 p.
8. Gande N. Neural Phenomenon in Musicality: The Interpretation of Dual-Processing Modes in Melodic Perception. *Frontiers*, 2022. Vol. 16. 12 p.
9. Hodges D. A. *Music in the Human Experience: An Introduction to Music Psychology*. 2nd ed. New York : Routledge, 2019. 486 p.
10. Holubowska Z. A., Schönwiesner M. Musical Structure Influences the Perception of Sound Location. *Journal of Cognitive Neuroscience*. 2025. P. 1-16. Massachusetts Institute of Technology. https://doi.org/10.1162/jocn_a_02336.
11. Juslin P. N. Major Theories of Emotion Causation and Their Applicability to Music: The Case for Multi-Level Approaches. *Music Perception*. 2025. Vol. 42, No. 5. P. 421-466. <https://doi.org/10.1525/mp.2025.2396878>.
12. Kivy P. *Introduction to a Philosophy of Music*. Oxford : Clarendon Press, 2002. 300 p.
13. Lange E. B., Funderich J., Grimm H. Multisensory Integration of Musical Emotion Perception in Singing. 2022. Vol. 86, No. 7. P. 2099-2114.
14. Levitin D. *This is Your Brain on Music: Understanding a Human Obsession*. London : Penguin UK, 2019. 230 p.
15. Scruton R. *The Aesthetics of Music*. Oxford : Clarendon Press, 1999. 554 p.
16. Thompson W. F., Olsen K. N. *The Science and Psychology of Music: From Beethoven at the Office to Beyoncé at the Gym*. Bloomsbury Publishing USA, 2021. 366 p.
17. Zielke J., Anglada-Tort M., Berger J. Inducing and Disrupting Flow During Music Performance. *Frontiers*, 2023. Iss. 14. P. 14.

REFERENCES

1. Kolisnyk O. S. (2014). *Fenomen interpretatsii v khudozhnii kulturi* [The phenomenon of interpretation in art culture]: monohrafiia. Kyiv: NAKKKiM. 264 p. [in Ukrainian].
2. Moskalenko V. H. (2013). *Lektsii z muzychnoi interpretatsii* [Lectures on musical interpretation]. Kyiv: NMAU im. P. I. Chaikovskoho. 134 p. [in Ukrainian].
3. Adorno T. W. (1997). *Aesthetic Theory*. London: A&C Black. 428 p.
4. Chowdhury S., Widmer G. (2021). On Perceived Emotion in Expressive Piano Performance. *arXiv preprint*. DOI: 10.48550/arXiv.2107.13231.
5. Cook N. (2018). *Music as Creative Practice*. Oxford, New York: Oxford University Press. 264 p.
6. Csikszentmihalyi M. (2009). *Flow: The Psychology of Optimal Experience*. New York: Harper Perennial Modern Classics. 336 p.
7. Friedmann J. L. (2022). *Music in Human Experience: Perspectives on a Musical Species*. Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars Publishing. 358 p.
8. Gande N. (2022). Neural Phenomenon in Musicality: The Interpretation of Dual-Processing Modes in Melodic Perception. *Frontiers*, 16. 12 p.
9. Hodges D. A. (2019). *Music in the Human Experience: An Introduction to Music Psychology*. 2nd ed. New York: Routledge. 486 p.
10. Holubowska Z. A., Schönwiesner M. (2025). Musical Structure Influences the Perception of Sound Location. *Journal of Cognitive Neuroscience*. P. 1-16. Massachusetts Institute of Technology. https://doi.org/10.1162/jocn_a_02336.
11. Juslin P. N. (2025). Major Theories of Emotion Causation and Their Applicability to Music: The Case for Multi-Level Approaches. *Music Perception*, 42 (5). P. 421-466. <https://doi.org/10.1525/mp.2025.2396878>.
12. Kivy P. (2002). *Introduction to a Philosophy of Music*. Oxford: Clarendon Press. 300 p.
13. Lange E. B., Funderich J., Grimm H. (2022). Multisensory Integration of Musical Emotion Perception in Singing. 86 (7). P. 2099-2114.
14. Levitin D. (2019). *This is Your Brain on Music: Understanding a Human Obsession*. London: Penguin UK. 230 p.
15. Scruton R. (1999). *The Aesthetics of Music*. Oxford: Clarendon Press. 554 p.
16. Thompson W. F., Olsen K. N. (2021). *The Science and Psychology of Music: From Beethoven at the Office to Beyoncé at the Gym*. Bloomsbury Publishing USA. 366 p.
17. Zielke J., Anglada-Tort M., Berger J. (2023). Inducing and Disrupting Flow During Music Performance. *Frontiers*, 14. P. 14.